

opportunities for improving the quality of the educational process and ensuring its practical orientation.

The use of digital technologies in teaching occupational safety contributes to the formation of a more flexible, adaptive, and learner-centered educational environment in which students become active participants in the learning process. The application of video lessons, educational films, interactive presentations, and simulation programs allows for the creation of visual and engaging learning conditions that facilitate the understanding of complex concepts related to occupational safety and reproduce real-life industrial situations. This ensures an effective combination of theoretical and practical components of training. Special attention is given to the role of multimedia resources in developing critical thinking, increasing cognitive engagement, and fostering a responsible attitude toward workplace safety issues.

The study highlights the importance of electronic textbooks and learning platforms (such as Moodle, Google Classroom, Coursera, etc.) as tools for implementing distance and blended learning. They provide flexibility and accessibility of the educational process, enable students to organize their studies independently, work at their own pace, and receive timely feedback. The use of such platforms creates conditions for the individualization of learning pathways and the enhancement of students' digital literacy.

The results of the analysis demonstrate that the integration of technologies and multimedia tools into the teaching of the discipline "Occupational Safety" positively influences students' motivation, enhances the effectiveness of knowledge acquisition, and promotes the development of practical skills, while also forming competencies necessary for safe professional activity. These tools not only facilitate the learning process but also create conditions for the development of communicative, social, and digital skills, which meet the requirements of modern production and the trends of digital transformation in education. The article presents examples of successful implementation of interactive presentations, video tutorials, educational films, simulators, and electronic platforms in the training of future qualified workers. It is proven that the comprehensive use of these tools contributes to a deeper understanding of the learning material, enhances cognitive activity, and effectively fosters a culture of occupational safety.

It is concluded that the digitalization of the educational process is not only a demand of the time but also a necessary condition for the high-quality training of future technical specialists.

Keywords: video; platforms; simulations; promotion; simulators; distance learning; situations; presentation.

Одержано редакцією 25.11.2025
Прийнято до публікації 09.12.2025

 <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2025-4-244-252>

 <https://orcid.org/0000-0002-4951-3259>

ЛОДАТКО Євген

доктор педагогічних наук, професор,
професор катедри освітнього менеджменту, артменеджменту і соціальної роботи,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: lodatko@gmail.com

УДК 378.14:7.012(045)

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Проаналізовано напрями трансформації професійної підготовки дизайнерів у закладах вищої освіти в контексті студентоцентрованості та виявлення механізмів індивідуалізації навчання.

Встановлено, що актуальність досліджуваної проблематики зумовлена зростаючими вимогами креативних індустрій, активною інтеграцією цифрових технологій та необхідністю формування у майбутніх дизайнерів фахових навичок, критичних, креативних та адаптивних компетентностей.

Визначено напрями індивідуалізації дизайнової освіти, зокрема формування персоналізованих освітніх траєкторій, гнучкого вибору проектів і спеціалізації, а також використання цифрових платформ для підтримки самостійного навчання.

Розглянуто шляхи модернізації змісту професійної підготовки дизайнерів, що передбачає інтеграцію міждисциплінарних знань, практико-орієнтованих проектних завдань та цифрових інструментів як чинників підвищення якості освітнього процесу.

Проаналізовано трансформацію методів і форм навчання з акцентом на проектно-орієнтоване навчання, командні практики та цифрові технології як засоби розвитку мотива-

ції, автономності та рефлексивного мислення здобувачів вищої освіти.

Досліджено міжнародний досвід підготовки дизайнерів у США, Великій Британії та країнах Європейського Союзу, виокремлено моделі, що ефективно реалізують індивідуалізоване та студентоцентроване навчання. Визначено можливості адаптації зарубіжних практик до умов українських закладів вищої освіти з урахуванням національних освітніх стандартів, вимог ринку праці та інституційних ресурсів.

Узагальнено, що поєднання гнучких освітніх траєкторій, міждисциплінарних проектів, цифрових технологій і студійних практик забезпечує формування компетентних, адаптивних і конкурентоспроможних фахівців у сфері дизайну.

Ключові слова: професійна підготовка дизайнерів; індивідуалізація навчання; студентоцентроване навчання; трансформація освіти; якість освіти; цифрові освітні технології; адаптація міжнародного досвіду; заклади вищої освіти.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку вищої мистецької освіти характеризується глибокими трансформаційними процесами, зумовленими цифровізацією,

глобалізацією професійних ринків та зміною соціокультурних запитів до результатів освітньої діяльності. Особливо відчутними ці процеси є для сфери підготовки дизайнерів, яка безпосередньо пов'язана з креативними індустріями, інноваційною економікою та динамічними змінами в технологічному середовищі. У цих умовах традиційні моделі навчання дедалі меншою мірою відповідають вимогам до фахівців, які мають поєднувати критичне мислення, цифрову компетентність, здатність до міждисциплінарної взаємодії, безперервного професійного розвитку та креативність.

Крім того, у теорії та практиці підготовки майбутніх фахівців наголошується, що ключовим чинником підвищення якості вищої освіти наразі є перехід до студентоцентрованого та індивідуалізованого навчання. Зокрема, у матеріалах Болонського процесу підкреслюється, що студентоцентрованість передбачає активну роль здобувача освіти у формуванні змісту, темпу та траєкторії навчання, а також персональну відповідальність за освітні результати (European, 2015). Проблематика індивідуалізації навчання набула особливої актуальності в галузі дизайн-освіти, де професійне становлення майбутнього фахівця значною мірою залежить від урахування його індивідуальних творчих здібностей, стилястичних уподобань, пізнавальних стратегій та особистісних мотивацій. Водночас, у практиці багатьох закладів вищої освіти зберігається домінування уніфікованих освітніх технологій, що обмежує можливості для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій студентів-дизайнерів.

Наукові дослідження останніх років засвідчують, що впровадження індивідуалізованого та студентоцентрованого навчання позитивно впливає на академічну успішність, рівень мотивації та професійну готовність здобувачів вищої освіти. Так, аналітичні звіти Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) наголошують, що персоналізація навчання сприяє формуванню стійких професійних компетентностей і підвищує адаптивність випускників до змін ринку праці (OECD, 2018). European Commission також розглядає індивідуалізацію як ключову умову забезпечення якості освіти в умовах розвитку цифрових і креативних індустрій (European, 2020).

У зв'язку з цим актуалізується проблема переосмислення професійної підготовки дизайнерів у закладах вищої освіти з позицій індивідуалізації та студентоцентрованості навчання як системоутворювального напрямку її трансформації. Недостатня теоретична узгодженість цього підходу з

практикою дизайн-освіти, а також обмежене осмислення його впливу на якість професійної підготовки зумовляють необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

Мета статті. Дослідити особливості трансформації професійної підготовки дизайнерів у закладах вищої освіти в контексті індивідуалізації навчання та обґрунтувати її значення для підвищення якості професійної освіти майбутніх фахівців у галузі дизайну. Для досягнення поставленої мети в статті передбачається розв'язання завдань: здійснити теоретичний аналіз наукових підходів до розуміння індивідуалізації та студентоцентрованості навчання у вищій освіті; визначити ключові напрями трансформації професійної підготовки дизайнерів у закладах вищої освіти в умовах впровадження індивідуалізованих освітніх підходів; проаналізувати вплив індивідуалізації навчання на якість професійної підготовки майбутніх дизайнерів; узагальнити міжнародний досвід реалізації індивідуалізованих моделей навчання у дизайн-освіті та окреслити можливості його адаптації у вітчизняній освітній практиці.

Методологія дослідження. Дослідження виконано з використанням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів пізнання, зокрема аналізу й синтезу (для осмислення теоретичних засад трансформації професійної підготовки дизайнерів у контексті студентоцентрованості та індивідуалізації навчання); порівняння й узагальнення (для зіставлення вітчизняних і зарубіжних підходів та аналізу міжнародного досвіду підготовки дизайнерів у США, Великій Британії та країнах Європейського Союзу); структурно-функціонального аналізу (для виявлення взаємозв'язку між змістом, формами, методами та результатами професійної підготовки); абстрагування і конкретизації (для обґрунтування можливостей адаптації зарубіжних практик до умов українських закладів вищої освіти з урахуванням національних освітніх стандартів і вимог ринку праці).

Огляд результатів, дотичних до теми статті. Аналіз науково-педагогічної літератури доводить, що проблематика студентоцентрованого та індивідуалізованого навчання у вищій освіті стала предметом пильної уваги дослідників у різних контекстах.

Низка авторів підкреслюють значення індивідуалізації як складової освітнього процесу, що спрямована на адаптацію змісту, темпу і стратегій навчання до особистих потреб здобувачів вищої освіти та їх навчальних стилів. Так, узагальнений огляд E. du Plooy, D. Casteleijn & D. Franzsen ви-

світлює широкий спектр досліджень щодо персоналізованого адаптивного навчання в умовах вищої освіти, підкреслюючи його потенціал для підвищення академічної успішності, мотивації та залученості студентів за допомогою технологій, що адаптують контент до їх індивідуальних потреб (du Plooy et al., 2024). Автори встановили, що понад половина досліджень надавала позитивні результати академічної ефективності адаптивних систем, хоча існує й неоднозначність щодо їх впливу на емоційну залученість студентів, що вказує на перспективні напрями подальших емпіричних досліджень та методичних розробок, зокрема виокремлення умов реалізації адаптивних підходів у змісті освітніх компонентів.

У контексті систематизації способів персоналізації освітнього процесу значна частина досліджень концентрується на теоретичних аспектах індивідуалізації, персоналізації та диференціації навчання. Зокрема, Г. Локарева та Е. Бажміна розглядають різні підходи до навчання, серед яких персоналізація та індивідуалізація визначаються як способи створення умов для ефективної реалізації індивідуальних освітніх траєкторій студентів у цифровому середовищі (Локарева, Бажміна, 2021). В їх огляді акцентовано увагу на психологічних і педагогічних механізмах, які підтримують гнучкість навчального процесу та створення персонального освітнього простору.

Дослідження впровадження індивідуалізованого навчання в середовищі закладу вищої освіти охоплюють емпіричні моделі, метою яких є підтвердження ефективності студентоцентрованого підходу. Наприклад, у моделі «Guided Personalised Learning» продемонстровано структуроване застосування персоналізації через поєднання адаптивних інструментів, формувальних оцінювань та освітніх ресурсів, що дозволяють адаптувати освітній досвід до актуального рівня знань і навичок студента й підвищують рівень розуміння матеріалу (Chen et al., 2025).

Одночасно результатами наукових розвідок підкреслюється, що персоналізація навчання тісно пов'язується з активним використанням сучасних освітніх технологій. Різні дослідження вказують на те, що адаптивні та персоналізовані підходи сприяють розвитку критичного мислення, автономного навчання та метакогнітивних стратегій здобувачів. Зокрема, у дослідженні персоналізованого підходу до онлайн-навчання у вищій освіті зазначається, що врахування когнітивних і мотиваційних характеристик кожного студента робить навчання більш релевантним та мотивувальним і може позитивно впливати на

якість освіти та підготовку до професійної діяльності (Kerimbayev et al., 2023).

Водночас, не зважаючи на значну кількість робіт, присвячених загальним аспектам персоналізації та адаптивних технологій, констатуємо обмеженість досліджень, орієнтованих у цьому контексті на специфіку дизайн-освіти. Багато наукових публікацій зосереджуються на загальних аспектах індивідуалізації, проте проблеми визначення особливостей індивідуалізації програми підготовки дизайнерів, ролі проектної діяльності, творчих індивідуальних траєкторій та оцінювання творчих результатів здобувачів вищої мистецької освіти залишаються недостатньо дослідженими. Таким чином, питання обґрунтованого і конкретизованого застосування цих підходів у професійній підготовці дизайнерів, особливо в контексті взаємодії творчої діяльності, цифрових технологій та проектного підходу, залишається недостатньо розкритим.

Результати дослідження. Індивідуалізація навчання в сучасному науковому дискурсі розглядається як один із ключових напрямів трансформації вищої освіти, що спрямований на врахування індивідуальних освітніх потреб, здібностей, інтересів і професійних орієнтацій здобувачів вищої освіти. У контексті професійної підготовки дизайнерів цей підхід набуває значущості у зв'язку з розумінням дизайну як виду діяльності, що ґрунтується на поєднанні творчого мислення, індивідуального стилю, проектної логіки та рефлексивної практики. З цієї причини уніфіковані освітні моделі дедалі частіше визнаються недостатньо ефективними для формування конкурентоспроможного фахівця у сфері дизайну.

У працях J. Biggs і С. Tang індивідуалізація навчання концептуалізується через ідею конструктивного узгодження, відповідно до якої освітній процес має бути зорієнтований на індивідуальні навчальні результати студента, а не лише на стандартизований зміст навчальної дисципліни (Biggs, Tang, 2011). Такий підхід є релевантним для дизайн-освіти, де результати навчання часто мають відкритий, варіативний і авторський характер. У цьому контексті індивідуалізація виступає не як відмова від освітніх стандартів, а як спосіб їх гнучкої інтерпретації відповідно до особистісного та професійного розвитку майбутнього дизайнера.

Значний внесок у розуміння специфіки індивідуального характеру дизайнерської діяльності зробили N. Cross і K. Dorst. N. Cross, аналізуючи дизайн-мислення, наголошує, що процес проектування є не-

лінійним, евристичним і значною мірою залежить від індивідуального досвіду та когнітивних стратегій дизайнера, і одночасно узгоджується з концепцією *design thinking*, яка розглядається як універсальна метакомпетентність сучасного дизайнера (Cross, 2011). K. Dorst, у свою чергу, підкреслює роль особистісних фреймів мислення у формуванні інноваційних дизайнерських рішень, що прямо вказує на необхідність створення таких освітніх умов, у яких студент може розвивати власний спосіб мислення та професійного самовираження (Dorst, 2015). С. Борисовою акцентується увага на управлінні знаннями як механізмі педагогічного врахування індивідуального характеру дизайнерської діяльності, що проявляється у відмінностях асоціативного мислення, способах структурування інформації та виборі когнітивних стратегій здобувачами освіти (Borysova, 2023). Зокрема, представлено, що персоналізовані інструменти організації знань (ментальні карти, індивідуалізовані знаннєві пакети, цифрові платформи), створюють умови для збереження неформалізованого досвіду студента й підтримки його власної траєкторії професійного становлення, що дозволяє розглядати індивідуалізацію навчання як відповідь на специфіку дизайнерського мислення та проектної діяльності.

У сучасних дослідженнях індивідуалізація навчання розглядається у взаємозв'язку зі студентоцентрованим підходом. Згідно з Європейськими стандартами і рекомендаціями із забезпечення якості вищої освіти (ESG), студентоцентроване навчання передбачає активну роль здобувача освіти у виборі освітніх траєкторій, методів навчання та форм оцінювання, а також розвиток автономності й відповідальності за власні результати навчання (Standards, 2015). У підготовці дизайнерів це означає переорієнтацію освітнього процесу з репродуктивного засвоєння знань на підтримку індивідуального творчого розвитку та самостійного проектного мислення, що безпосередньо впливає на якість професійної підготовки, оскільки визначає готовність випускників до адаптації в умовах швидких змін креативних індустрій і технологічного середовища.

Сучасні дослідження також акцентують на ролі цифрових освітніх технологій як інструменту реалізації індивідуалізації навчання. Як зазначають D. Loi та P. Dillon, адаптивні цифрові середовища, онлайн-платформи створюють можливості для побудови індивідуальних освітніх маршрутів, креативних просторів для розвитку інтелектуальних здібностей, пов'язаних з креати-

вністю, їх синтезу в міждисциплінарних ситуаціях у вищій освіті (Loi, Dillon, 2006). Для підготовки дизайнерів це відкриває додаткові можливості у виборі напрямів професійної спеціалізації, тем проектних робіт, форматів представлення результатів і темпу опанування навчального матеріалу, поєднання аудиторної та самостійної проектної роботи, рефлексії та експериментування з візуальними й концептуальними рішеннями. Таким чином, концептуальні засади індивідуалізації навчання у професійній підготовці дизайнерів формуються на перетині теорій студентоцентрованого навчання, дизайн-мислення та сучасних підходів до забезпечення якості вищої освіти та мотивації до професійної діяльності. Для майбутніх дизайнерів це має принципове значення, оскільки професійна діяльність у сфері дизайну передбачає високий рівень самостійності, здатність до прийняття рішень і критичної оцінки власних творчих рішень.

Трансформація професійної підготовки дизайнерів у закладах вищої освіти неможлива без суттєвого оновлення її змісту, що має відповідати динамічним змінам у сфері креативних індустрій, цифрових технологій і професійних практик. У сучасних умовах зміст дизайн-освіти перестає обмежуватися засвоєнням усталених художньо-графічних засобів і технічних навичок, набуває міждисциплінарного та проблемно орієнтованого характеру. Відповідно важливим напрямом трансформації змісту освіти майбутніх дизайнерів є інтеграція міждисциплінарних компонентів. Ідеї міждисциплінарності у сфері дизайну дослідниками підкреслюються систематично, оскільки ефективна дизайн-освіта повинна поєднувати знання з галузей візуальних мистецтв, інформаційних технологій, соціальних наук, психології сприйняття та бізнесу (Buchanan, 1992).

Окремого значення набуває оновлення змісту з урахуванням цифрової трансформації професійної діяльності дизайнерів. Аналітичні звіти UNESCO наголошують, що цифрові компетентності мають інтегруватися у професійну підготовку не як окремий блок, а як наскрізний компонент освітнього процесу (UNESCO, 2021), що в контексті дизайн-освіти передбачає включення до змісту навчання цифрових інструментів, адаптивних середовищ, основ роботи з даними та цифрових платформ для колективної творчості.

У результаті, у контексті забезпечення індивідуалізації навчання майбутніх дизайнерів, суттєвих змін зазнає структура змісту навчання. У зарубіжних освітніх моделях дедалі більшого поширення набу-

ває модульний і варіативний принцип побудови освітніх програм, що дозволяє адаптувати зміст під індивідуальні освітні траєкторії студентів (QAA, 2025). Підкреслюється, що має застосовуватись широкий спектр методів та прийомів навчання, що використовуються в навчальних дисциплінах мистецтва та дизайну, підтримує різноманітні способи мислення, комунікації та презентації роботи. І це має відображатися в розробці освітніх програм, через запровадження вибіркового дисциплін, тематичних студій, авторських курсів, проєктних модулів, що відображають актуальні тенденції галузі (UX/UI-дизайн, візуалізацію даних, дизайн сервісів, цифрову ідентичність брендів), враховувати використання різних методів оцінювання, пропонування гнучких та різноманітних форматів подання результатів діяльності для формувальних та підсумкових завдань.

Отже, трансформація змісту професійної підготовки дизайнерів пов'язана з посиленням практико-орієнтованої складової. Дослідження свідчать, що навчальні програми, побудовані навколо реальних або наближених до реальних проєктів, сприяють формуванню професійної ідентичності студентів, враховують можливості персоналізації проєктів та підвищують якість освітніх результатів (Kolko, 2014). У таких умовах зміст навчання структурується навколо кейсів і дослідницьких проблем, що відображають запити сучасного ринку праці.

Логічним продовженням оновлення змісту та переорієнтації освітнього процесу на студентоцентрованість та індивідуалізацію є трансформація форм, методів і технологій навчання дизайнерів. У сучасній науковій думці підкреслюється, що традиційні лекційно-аудиторні моделі не відповідають специфіці дизайнерської діяльності, яка ґрунтується на проєктуванні, експерименті та рефлексії (Hafeez, 2021). Провідною формою організації навчання у підготовці дизайнерів поступово стає студійна модель, яка поєднує навчання, дослідження і професійну практику. Дослідження британських і американських науковців засвідчують, що *design studio* забезпечує формування професійного мислення, здатності до критичного аналізу власних рішень і навичок командної роботи (Ezennia, Agbonome, 2025). Суттєвих змін зазнають і методи навчання: проєктно-орієнтоване, проблемне навчання та навчання через дослідження розглядаються як базові методичні підходи в сучасній дизайн-освіті (Oo et al., 2024). Вони дозволяють поєднати

індивідуальні освітні цілі студентів із вимогами професійної підготовки та виступають умовою реалізації студентоцентрованого та індивідуалізованого підходів.

Сучасна професійна підготовка дизайнерів неможлива без інтеграції цифрових освітніх технологій: цифрові платформи, адаптивні освітні середовища, онлайн-інструменти дозволяють поєднувати аудиторну та самостійну роботу, забезпечують оперативний зворотний зв'язок і контроль прогресу здобувачів освіти (García-Martínez et al., 2020). Дослідження показують, що використання цифрових інструментів у дизайн-освіті дозволяє значно розширити можливості для індивідуального розвитку студентів: адаптивні освітні середовища здатні автоматично підлаштовувати рівень складності завдань під знання та навички кожного учасника освітнього процесу, надаючи рекомендації щодо подальшого навчання і пропонуючи персоналізовані ресурси (Zhao, 2024). Крім того, у контексті підготовки майбутніх дизайнерів застосування онлайн-платформ та цифрових студій дозволяє організувати колаборативне проєктування й спільне вирішення дизайнерських завдань у режимі реального часу, незалежно від фізичної присутності студентів.

Цифрові технології забезпечують інтеграцію індивідуалізації навчання, підтримку саморозвитку майбутніх дизайнерів безпосередньо у повсякденну освітню практику: системи формувального оцінювання, онлайн-портфоліо та цифрові журнали дозволяють здобувачам вищої освіти відслідковувати власний прогрес, документувати процес проєктної діяльності та оцінювати результати відповідно до власних цілей і стандартів сфери дизайну. Важливим аспектом є те, що цифрові технології не замінюють традиційні студійні чи проєктні практики, а діють як інструмент їх посилення. Використання цифрових платформ дозволяє поєднувати традиційні методи навчання з адаптивними і персоналізованими підходами, створюючи синергію між індивідуальною та колективною діяльністю.

Проведений аналіз міжнародного досвіду підготовки дизайнерів засвідчує (табл. 1) ефективність індивідуалізованого та студентоцентрованого підходу у закладах вищої освіти США, Великої Британії та країн Європейського Союзу та можливість його адаптації у закладах вищої освіти України під час реалізації освітніх програм спеціальності 022 Дизайн (Б2 Дизайн).

Реалізація
студентоцентрованого та індивідуалізованого навчання
у підготовці дизайнерів

Заклад, організація	Освітня модель	Механізми студенто-центрованості та індивідуалізації	Вплив на якість підготовки дизайнерів	Можливості адаптації у вітчизняних ЗВО
Wisconsin Collaboratory for Enhanced Learning (University of Wisconsin-Madison)	Active learning, flipped classroom	Індивідуальний темп навчання, проблемно-орієнтовані завдання, командна робота	Поглиблення засвоєння матеріалу, зростання автономності та залученості студентів	Упровадження переворотних класів у фахових ОК; використання LMS (Moodle, Google Classroom) для асинхронної роботи
Austin Center for Design (AC4D), США	Human-centered design, social impact design	Самостійний вибір тем, польові дослідження, реальні соціальні кейси	Формування практичної готовності та соціальної відповідальності дизайнера	Інтеграція соціально значущих проєктів у курсові та дипломні проєкти; співпраця з громадами та ГО
Institute of Design (Illinois Institute of Technology), США	Inter-disciplinary design education	Спільне формування критеріїв оцінювання, міждисциплінарні проєкти	Розвиток системного та критичного мислення	Запровадження спільних модулів між дизайнерськими, ІТ та гуманітарними спеціальностями
Centre for Excellence in Teaching and Learning through Design (CETLD)	Practice-based learning	Активна позиція студентів у плануванні та оцінюванні навчання (student voice)	Зміцнення професійної ідентичності, мотивації	Залучення студентів до обговорення програм і форматів навчання; розвиток студентського самоврядування
School of Electronic Engineering and Computer Science, Queen Mary University of London	Guided Personalized Learning (GPL)	Адаптивні ресурси, формувальне оцінювання, індивідуальний супровід	Підвищення успішності та глибини навчання	Використання індивідуальних освітніх планів; формувальне оцінювання замість виключно підсумкового
International Design Business Management, Aalto University, Фінляндія	Inter-disciplinary project-based learning	Команди з різних спеціальностей, реальні бізнес-проєкти	Готовність до інноваційної та командної роботи	Розвиток міжфакультетських проєктів; залучення бізнес-партнерів до освітнього процесу
Kaospilot, European Union, Данія	Experiential, self-directed learning	Висока автономія студентів, самостійне визначення цілей	Розвиток лідерства та креативності	Запровадження вибіркового експериментальних студій; підтримка авторських освітніх пропозицій
Design2 Freedom, COCEMFE, the University of Coruña	Co-design, inclusive education	Спільне зі студентами створення освітніх програм, інклюзивні практики	Підвищення доступності та релевантності освіти	Інтеграція інклюзивного дизайну в освітні програми; участь у міжнародних проєктах
Students as Designers of Learning Spaces, ЄС	Participatory learning design	Студенти як співавтори освітнього простору	Зростання мотивації та відповідальності	Редизайн освітнього простору із залученням студентів-дизайнерів
Design Learning Spaces for the 21st Century Classroom	Learning space design	Адаптація фізичних і цифрових середовищ	Підвищення якості навчального досвіду	Модернізація дизайн-студій; створення гібридних освітніх просторів

Так, підготовкою дизайнерів у центрах і закладах вищої освіти США передбачено, що студенти мають змогу обирати між різними спеціалізаціями, модульними курсами та проектними студіями, що дозволяє формувати персональні освітні траєкторії та гнучко поєднувати практичні й теоретичні завдання. У провідних школах дизайну Великої Британії практикується аналогічний підхід, де освітні програми побудовані на студійній моделі з активною інтеграцією міждисциплінарних проєктів та цифрових технологій. Країни ЄС, зокрема Данія, Іспанія, Фінляндія, реалізують індивідуалізацію через модульні програми, вибіркові студії, проєктні та дослідницькі курси, а також через системи онлайн-підтримки студентів, що дозволяє адаптувати освітній процес під особистісні й професійні потреби здобувачів вищої освіти. Узагальнення цих практик свідчить, що ключовими елементами успішної індивідуалізації є: поєднання гнучких освітніх траєкторій із практично орієнтованими проєктами, інтеграція цифрових платформ для персоналізованого навчання, розвиток рефлексивних компетентностей студентів, а також підтримка колаборативних процесів.

При перенесенні зарубіжного досвіду як джерела стратегічних підходів, які можуть підвищити якість професійної підготовки дизайнерів в український освітній контекст важливо уникати механічного копіювання моделей. Усвідомлена його адаптація має бути контекстно обґрунтованою й передбачати врахування національних освітніх стандартів, кадрового потенціалу, наявної інфраструктури та специфіки місцевого ринку праці. Наприклад, вітчизняні заклади вищої освіти мистецького профілю мають можливість упроваджувати модульну структуру навчальних програм, інтегрувати онлайн-платформи для персоналізації навчання та забезпечити студентам можливість обирати напрями спеціалізації в межах національного освітнього стандарту. Також доцільно стимулювати розвиток цифрових навичок та компетентностей у роботі з міждисциплінарними проєктами, поєднуючи їх зі студійними практиками, що сприятиме ефективній адаптації глобальних підходів до локальних умов.

Висновки. У ході дослідження було виявлено, що трансформація професійної підготовки дизайнерів у закладах вищої освіти, орієнтована на студентоцентроване та індивідуалізоване навчання, підвищує якість освітнього процесу. Переорієнтація навчання на персоналізовані освітні траєкторії сприяє зростанню мотивації студентів, розвитку їх автономності та відповідальності за результати власної діяльності, а

також формує навички критичного і креативного мислення. Ключовим результатом інтеграції окреслених трансформацій професійної підготовки майбутніх дизайнерів постає синергетичний ефект їх застосування: студентоцентроване та індивідуалізоване навчання, оновлений зміст підготовки, сучасні форми, методи та прийоми навчання, а також цифрові технології взаємно підсилюють один одного. Результатом є відповідність професійної підготовки вимогам сучасних креативних індустрій та запитам ринку праці, формування гнучких, автономних і компетентних фахівців, підвищення якості професійної підготовки дизайнерів, що проявляється у формуванні компетентних фахівців, здатних ефективно діяти в умовах швидких змін технологічного середовища. Орієнтація на міждисциплінарність, цифрові технології, проєктну діяльність і дизайн-мислення дозволяє підвищити релевантність освітнього змісту та забезпечити його відповідність вимогам сучасної професійної практики. Аналіз міжнародного досвіду свідчить про високу ефективність індивідуалізації та студентоцентрованого підходу в підготовці дизайнерів і підтверджує можливість адаптації цих практик до українського освітнього контексту без механічного копіювання моделей. Подальші перспективи дослідження вбачаються в оцінюванні впливу механізмів упровадження індивідуалізованих освітніх траєкторій у підготовці дизайнерів на формування професійних компетентностей, у розробці студійних моделей навчання, адаптованих до умов вітчизняних закладів вищої освіти.

Список бібліографічних посилань

- Локарева, Бажміна, 2021 – Локарева, Г.В., Бажміна Е.А. (2021). Персоналізація в освіті: управління студентами власною траєкторією навчання засобами цифрових технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 86(6): 187-207. <https://doi.org/10.33407/itlt.v86i6.4103> [in Ukr.].
- Biggs, Tang, 2011 – Biggs, J., Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university: What the student does*. 4th ed. McGraw-Hill Education.
- Borysova, 2023 – Borysova, S. (2023). Harmonization and management of students' knowledge using mind maps in the study of web design. *Current Issues of the Humanities*, 67(1): 281-288. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/67-1-40>
- Buchanan, 1992 – Buchanan, R. (1992). Wicked Problems in Design Thinking. *Design Issues*, 8(2): 5-21. <https://doi.org/10.2307/1511637>
- Chen et al., 2025 – Chen, Y., Ma, L., Pirzada, P., Chai, K. (2025). Evaluating a Guided Personalised Learning Model in Undergraduate Engineering Education: A Data-Driven Approach to Student-Centred Pedagogy. *Education Sciences*, 15(7): 925. <https://doi.org/10.3390/educsci15070925>
- Cross, 2011 – Cross, N. (2011). *Design thinking: Understanding how designers think and work*. Berg.
- Dorst, 2015 – Dorst, K. (2015). *Frame innovation: Create new thinking by design*. MIT Press.

- du Plooy et al., 2024 – du Plooy, E., Casteleijn, D., Franzsen D. (2024). Personalized adaptive learning in higher education: A scoping review of key characteristics and impact on academic performance and engagement. *Heliyon*, 10(21): e39630. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e39630>
- European Commission, 2020 – European Commission. (2020). Digital education action plan 2021–2027. Brussels. URL: [https://www.eu.dk/samling/20201/kommissionsforslag/kom\(2020\)0624/kommissionsforslag/1693975/2253766/index.htm](https://www.eu.dk/samling/20201/kommissionsforslag/kom(2020)0624/kommissionsforslag/1693975/2253766/index.htm)
- European Commission, 2015 – European Commission. (2015). The European Higher Education Area in 2015: Bologna Process Implementation Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. URL: https://ehea.info/media.ehea.info/file/2015_Yerevan/73/3/2015_Implementation_report_20.05.2015_613733.pdf
- Ezennia, Agbonome, 2025 – Ezennia, I.S., Agbonome, P.C. (2025). Advances in design studio critique techniques: a narrative review on innovative critique models and lessons for improving architecture education. *Discover Education*, 4: 369. <https://doi.org/10.1007/s44217-025-00824-9>
- García-Martínez et al., 2020 – García-Martínez, J.-A., Rosa-Napal, F.-C., Romero-Tabayo, I., López-Calvo, S., Fuentes-Abeledo, E.-J. (2020). Digital Tools and Personal Learning Environments: An Analysis in Higher Education. *Sustainability*, 12(19): 8180. <https://doi.org/10.3390/su12198180>
- Hafeez, 2021 – Hafeez, M., (2021). Project-based versus traditional lecture teaching methods. *Indonesian Journal of Social Science Research*, 2(1): 10-20. <https://doi.org/10.11594/ijssr.02.01.02>
- Kerimbayev et al., 2023 – Kerimbayev, N., Umirzakova, Z., Shadiev, R., Jotsov, V. (2023). A student-centered approach using modern technologies in distance learning: a systematic review of the literature. *Smart Learning Environments*, 10: 61 <https://doi.org/10.1186/s40561-023-00280-8>
- Kolko, 2014 – Kolko, J. (2014). *Well-Designed: How to Use Empathy to Create Products People Love*. Harvard Business Review Press.
- Loi, Dillon, 2006 – Loi, D., Dillon, P. (2006). Adaptive educational environments as creative spaces. *Cambridge Journal of Education*, 36(3): 363–381. <https://doi.org/10.1080/03057640600865959>
- OECD, 2018 – OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. Paris: OECD Publishing. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2018/06/the-future-of-education-and-skills_5424dd26/54ac7020-en.pdf
- QAA, 2025 – QAA. (2025). *Subject benchmark statement: Art and design*. URL: <https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/sbs/subject-benchmark-statement-art-and-design-consultation-version.pdf>
- Standards, 2015 – Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). (2015). Brussels, Belgium. URL: https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf
- Oo et al., 2024 – Oo, T.Z., Kadyirov, T., Kadyirova, L., Józsa, K. (2024). Design-based learning in higher education: Its effects on students' motivation, creativity and design skills, *Thinking Skills and Creativity*, 53: 101621. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2024.101621>
- UNESCO, 2021 – UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris: UNESCO Publishing. <https://doi.org/10.54675/ASRB4722>
- Zhao, 2024 – Zhao, H. (2024). Digital Platforms in Higher Education: Opportunities, Challenges, and Strategies. *Advances in Economics, Management and Political Sciences*, 116: 118–122. <https://doi.org/10.54254/2754-1169/116/20242447>
- ### References
- Lokareva, G.V., Bazhmina, E.A. (2021). Personalization in education: students managing their learning by means of digital technologies. *Information Technologies and Learning Tools*, 86(6): 187–207. <https://doi.org/10.33407/itlt.v86i6.4103> [in Ukr.].
- Biggs, J., Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university: What the student does*. 4th ed. McGraw-Hill Education.
- Borysova, S. (2023). Harmonization and management of students' knowledge using mind maps in the study of web design. *Current Issues of the Humanities*, 67(1): 281–288. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/67-1-40>
- Buchanan, R. (1992). Wicked Problems in Design Thinking. *Design Issues*, 8(2): 5–21. <https://doi.org/10.2307/1511637>
- Chen, Y., Ma, L., Pirzada, P., Chai, K. (2025). Evaluating a Guided Personalised Learning Model in Undergraduate Engineering Education: A Data-Driven Approach to Student-Centred Pedagogy. *Education Sciences*, 15(7): 925. <https://doi.org/10.3390/educsci15070925>
- Cross, N. (2011). *Design thinking: Understanding how designers think and work*. Berg.
- Dorst, K. (2015). *Frame innovation: Create new thinking by design*. MIT Press.
- du Plooy, E., Casteleijn, D., Franzsen D. (2024). Personalized adaptive learning in higher education: A scoping review of key characteristics and impact on academic performance and engagement. *Heliyon*, 10(21): e39630. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e39630>
- European Commission. (2020). Digital education action plan 2021–2027. Brussels. URL: [https://www.eu.dk/samling/20201/kommissionsforslag/kom\(2020\)0624/kommissionsforslag/1693975/2253766/index.htm](https://www.eu.dk/samling/20201/kommissionsforslag/kom(2020)0624/kommissionsforslag/1693975/2253766/index.htm)
- European Commission. (2015). The European Higher Education Area in 2015: Bologna Process Implementation Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. URL: https://ehea.info/media.ehea.info/file/2015_Yerevan/73/3/2015_Implementation_report_20.05.2015_613733.pdf
- Ezennia, I.S., Agbonome, P.C. (2025). Advances in design studio critique techniques: a narrative review on innovative critique models and lessons for improving architecture education. *Discover Education*, 4: 369. <https://doi.org/10.1007/s44217-025-00824-9>
- García-Martínez, J.-A., Rosa-Napal, F.-C., Romero-Tabayo, I., López-Calvo, S., Fuentes-Abeledo, E.-J. (2020). Digital Tools and Personal Learning Environments: An Analysis in Higher Education. *Sustainability*, 12(19): 8180. <https://doi.org/10.3390/su12198180>
- Hafeez, M., (2021). Project-based versus traditional lecture teaching methods. *Indonesian Journal of Social Science Research*, 2(1): 10–20. <https://doi.org/10.11594/ijssr.02.01.02>
- Kerimbayev, N., Umirzakova, Z., Shadiev, R., Jotsov, V. (2023). A student-centered approach using modern technologies in distance learning: a systematic review of the literature. *Smart Learning Environments*, 10: 61 <https://doi.org/10.1186/s40561-023-00280-8>
- Kolko, J. (2014). *Well-Designed: How to Use Empathy to Create Products People Love*. Harvard Business Review Press.
- Loi, D., Dillon, P. (2006). Adaptive educational environments as creative spaces. *Cambridge Journal of Education*, 36(3): 363–381. <https://doi.org/10.1080/03057640600865959>
- OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. Paris: OECD Publishing. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2018/06/the-future-of-education-and-skills_5424dd26/54ac7020-en.pdf

QAA. (2025). *Subject benchmark statement: Art and design*. URL: <https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/sbs/subject-benchmark-statement-art-and-design-consultation-version.pdf>

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). (2015). Brussels, Belgium. URL: https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf

Oo, T.Z., Kadyirov, T., Kadyirova, L., Józsa, K. (2024). Design-based learning in higher education: Its effects on students' motivation, creativity and design skills,

Thinking Skills and Creativity, 53: 101621. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2024.101621>.

UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris: UNESCO Publishing. <https://doi.org/10.54675/ASRB4722>

Zhao, H. (2024). Digital Platforms in Higher Education: Opportunities, Challenges, and Strategies. *Advances in Economics, Management and Political Sciences*, 116: 118-122. <https://doi.org/10.54254/2754-1169/116/20242447>

LODATKO Yevhen

Doctor Science of Pedagogy, Professor,
Professor at the Department of Educational Management, Art Management, and Social Work,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

TRANSFORMATION OF VOCATIONAL TRAINING OF DESIGNERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF INDIVIDUALIZATION OF TRAINING

Summary. Introduction. The transformation of design education in higher education institutions is driven by the growing demands of creative industries, the rapid integration of digital technologies, and the shift towards student-centered educational paradigms. These changes require reconsideration of traditional teaching models and emphasize the need for individualized learning approaches that correspond to the creative, project-based, and reflective nature of designers' professional activity.

Purpose of the article. To analyze the directions of transformation of professional training of designers in higher education institutions in the context of student-centered learning and to identify mechanisms for implementing individualization in design education.

Research methods. The study employs methods of theoretical analysis and synthesis of pedagogical, design, and educational research; comparative analysis of international and domestic practices of design education; generalization of scientific approaches to individualization and student-centered learning; and abstraction and concretization to identify effective educational models and practices.

Results. The key directions of individualization in design education are identified, including the formation of personalized educational trajectories, flexible choice of projects and specializations, and the use of digital platforms to support self-directed learning. The modernization of educational content through interdisciplinary integration, project-based tasks, and digital tools is substantiated. The transformation of teaching methods and forms is analyzed, highlighting studio-based learning, project-

oriented, collaborative, and research-based approaches as core methods of contemporary design education. International experience from the United States, the United Kingdom, and European Union countries is examined, and possibilities for adapting these practices to the Ukrainian higher education context are determined.

Originality. The study substantiates individualization of learning as an essential and systemic component of design education rather than an optional pedagogical strategy. It reveals the interrelation between design thinking, knowledge management tools, digital technologies, and individualized learning trajectories in forming designers' professional autonomy, creativity, and adaptability.

Conclusions and suggestions. It is concluded that the combination of flexible educational trajectories, interdisciplinary projects, digital technologies, and studio practices ensures the formation of competent, adaptive, and competitive designers. Higher education institutions in Ukraine are recommended to implement individualized and student-centered approaches, integrate digital tools, and adapt international educational practices to enhance the quality of professional training in design.

Keywords: professional training of designers; individualization of learning; student-centered learning; transformation of education; quality of education; digital educational technologies; adaptation of international experience; higher education institutions.

Одержано редакцією 11.10.2025
Прийнято до публікації 25.10.2025